

MAMUTO MEDŽIOKLĖ

Sonetai

*Kūryba, kai nėra jokios
kūrybos. Viskas išgyventa*

VLADAS ŠIMKUS

Iš ilgesio visa tai

SIGITAS PARULSKIS

- i Anapus plento, pievoje, giliai
šaknis suleido tvirtos varnalėšos;
kastuvams dunksint, bliauna gyvuliai,
grandinėn jungias atšvaitai ir šviesos:
trumpa diena –
trumpiausia iš visų,
kurias užrašė, o paskui ištrynė –
anapus plento, pievos, debesų
lengvai kaip dūmas sklaidos paskutinė
pirma vaikystė – –
laumių auksą kasę,
skambučiui aidint, strimgalviais į klasę
dantis iššiepę puola išdidžios,
dievus apvogusios, genties pirmūnai – – –
ilga žiema,
išstypę mūsų kūnai –

ii kai nematyt nei galo, nei pradžios,
šeštadieniais keliaujame į pirtį –
išsivanoti, prisiplemt, numirti,
anksčiau, vėliau – visus mus sumedžios:
paklydusius giraitės tankmėje,
jau virtusius veik mitiniais mamutais;
pusnynę svorį savyje pajutus,
iš lėto saulė leidžias,

o su ja

aš nemiegu, greičiausiai tik sapnuoju,
nes nejaučiu nei plaštakų, nei kojų,
tiktai girdžiu, mamyte, kaip sakai:
labos nakties, neklaužados vaikučiai – – –
labos, labos –

praskries keli rugpjūčiai,

iii kol užsivers it žiedlapiai vokai,
lig juodumos nušveisiu klasės lentą
šaly, kur greitai keičiasi laikai,
o klevo lapas amžinybę krenta;
ak, klevo lapas, giedantis virplys,
nuo karščio blunkantys suoliukai, parko
vešli žolė –

dešimtmečius kelis

tos vietos niekas, viešpatie, netvarko,
nes nebėra tos vietos, nes vieta,
šaunių moksleivių andai pamėgta,
prasmego skradžiai, dingo, išdulkėjo
drauge su stiklo šukėmis;

kimus

svirplelio balsas lydi į namus:

iv eime, eime, pilni tamsos ir vėjo –
daugiau mums nieko, vaike, nebeduota;
pulkelis ančių virš vandens praskriejo,
luošys nuo kranto atsistūmė luotą,
o kas toliau? –

vien atspindžiai:

ant šlaito –

auksinių liepų lipniame pavėsy –
naivioms mergaitėms iš delniukų skaito
keli gudruoliai, ir tik tu droviesi
užkalbinti jas – –

kol patekės mėnulis,

slapta padūsaut nuošaliau prigulus –
išblyškusi, liesa, tuščiavidurė –
gražiai kaip žiedas, jau pradėjęs vysti,
pasauliui šypsos tavo paauglystė,

v ir visa tai jokios prasmės neturi:
aukštyn vėl stiebias kiaulpienė nušvitus,
savęs neranda pamesta kepurė,
po liepom glaudžiasi mergaitės kitos – –
– – einu, einu –

man vietos čia nelikę,

ir tik todėl dar vieno šypsnio vertas
stora viela paskubomis aptvertas
tamsus vanduo: tie amžinai suklypę
lieptelio poliai, aklas dugno smėlis,
nendryno galvos, debesies šešėlis,
lėtai paviršium slystantis, dar šis
kimus svirpimas – – –

vakaras toks ilgas:

kramtydamas saldžias pašlaitės smilgas,

vi nuo kranto vėl atsistumia luošys,
paspaudus šalčiams, visos žuvys dūsta,
bet luošio nieks iš čia neišprašys –
gamtos taisyklėms jis nebepaklūsta:
kartojas veiksmas –

viską jau mačiau,
o vis dėlto dar sykiį pamatyti
apvaizdos skirta sergančiam; tačiau
kažkas viduj skaisčiau už liepsną švyti,
paneigdamas dvėsuojančią mane – –
tu pasiruošęs amžinybei?

ne,
norėčiau dar bent mirksnį pagyventi:
dainuot ir šokti, džiūgauti, kad štai –
už namo slyvos skleidžiasi baltai,
vii šūksniu pasveikint gausią kiemo gentį,
kovot su priešais,

švęsti su draugais,
kalbos nemokant, zysti ir mekenti,
kaimynų siaubui švilpaut po langais,
vartytis kūliais, o jėgų pristigus,
kaip niekur nieko, tuoj atgaut jėgas,
patraukt į pirmą tolimesnę žygį –
už elektrinės sukryžiuot špagas:
visi už vieną!

vienas už visus! –
gyvenimas véjuotas, bet šviesus,
šviesiau, manau, pasaulyje nebūna,
nes žinome: paršiaušim į namus,
kur mamos tyliai pasidžiaugs už mus,

viii kad vėl apgynėm skeptrą ir karūną,
mums nė minties nekyla padėkoti
jokiems dievams – – –
 už daugiabučių kliūna
audros pritvinkę debesys taukuoti:
aplink nė dvasios – miestas ištuštėjęs,
lietus netrukus perauga į liūtį,
kreivom gatvelėm patruliuoja vėjas,
griaustiniui trenkus, perdega lemputė –
tiek daug miglos, taip baisiai viskas velias:
ar gruodžio kovas,

 ar balandžio spalį –
iš pirmo žvilgsnio jau sunku atskirti,
o tai, kas mus, drauguži mielas, saisto,
tėra šaukštelis ištirpdytų vaistų,
ix kuriuos sugirdo prievarta prieš mirtį,
bet vis dar tikim – esame nemarūs:
ir aš atliksiu samurajaus kirtį,
tau po savaitės kiek griežčiau ištarus,
kad iš šešėlio atpažįsti priešą,
kuris abiem tiek kraujo sugadino,
kad te dabar nenaudėlis sužino,
kaip apsimesti pievoj varnalėša – – –
o vakare spoksosim į ekraną –
šimtai kasandrų pranašaus vėl tvaną,
tačiau kaip tyčia neatskleis svarbiausio:
kad nugalėjom,
 bet karalius žuvo –
kad kniūbsčias guli ant drėgnų neštuvų,

x ir karūna daugiau mums nepriklauso;
kaip amžiai keičias, taip ir mus pakeis
tarp varnalėšų įkalti kaliausių
bedvasiai kūnai;

 šūksniais padrikais
jau neatvert slaptų sezamų vartų – –
paklydusi giraitės tankmėje,
nesuskaičiuoju, viešpatie, kiek kartų
rugpjūčio saulė geso, o su ja
svirplys nutilo, žiedas veik nuvyto,
bet žadintuvas, čirškiantis iš ryto,
vėl verčia širdį plakti kiek smarkiau:
sukandžiotas kraujasiurbių bei musių
aš nubundu,

 aš niekad nenubusiu – – –

xi atmušti jambą paprasta, sunkiau
iš dulkių vėl pasaulius atstatyti –
tiek pastangų, tiek įtampos, net švyti
visi neuronai;

 štai ir pasakiau,
kad pavargau, kad velniškai baisu
suvokti tuos, kurie seniai išėjo,
kad pats dabar tik atspindys esu,
o draugo balsas – tai švilpimas vėjo,
vėl kviečiančio vaikytis balandžius,
iš rūsio vogti dieviškai saldžius
kaimyno obuolius, tąsyt negyvą antį...
– gyva, gyva! kvėpuoju ja...

 – tikrai?..

ir sustiprėjęs ima skrost kiaurai,

xii kol neiškentęs sušnabžda: duok dantį – –
man viskas čia – skaudėjimas dantų:
dumblu pradvokus pustuštė pakrantė,
mokyklos kiemas, kai tamson krentu,
išvien su klevo lapais susimokęs,
šampano putom virstanti dulksna,
ak, paskutinis išleistuvių šokis,
selin dion –
 melodija sena,
ištrūkus iš kasetinio grotuvo
į naują amžių – – – tolstančio lėktuvo
it šiaudo stverias miesto šviesuliai:
ten, apačioj, – jei žvelgtum nuo Olimpo, –
kažkoks mamutas pusnyje įklimpo
anapus plento,
 pievoje,
 giliai.